

15.3.2001

469/4/99

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Riitta-Leena Paunio
Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Henrik Åström

LÄÄNINHALLITUKSEN MENETTELY ASUINHUONEISTOA KOSKEVAN TARKASTUS- PYYNNÖN KÄSITTELYSSÄ

1 KIRJOITUS

A kertoo eduskunnan oikeusasiamiehelle 24.2.1999 osoittamassaan kantelukirjoituksessa, että hän toimi Seinäjoenseudun terveisyhtymän ympäristölautakunnan va. esittelijänä kun lautakunta käsitteli 13.8.1998 erästä asuinhuoneistoa koskevaa tarkastuspyyntöä. Syynä tarkastuspyyntöön oli huoneistossa tapahtunut tulipalo ja siitä aiheutuvien vaurioiden puutteellisesti suoritetuksi väitetty saneeraus.

Asuinhuoneiston omistaja oli 29.7.1997 pyytänyt Vaasan lääninhallitusta selvittämään Seinäjoen seudun terveisyhtymän virkamiesten toiminnan lainmukaisuutta asuinhuoneistossa tapahtuneen tulipalajahdosta tehdyissä tarkastuksissa. Asuinhuoneiston omistajan selvityspyyntöön 12.2.1999 antamassaan päätöksessä Vaasan lääninhallitus muun muassa kiinnitti huomiota hänen toimintaansa sen johdosta, että hän oli jättänyt esityksessään asian asiallisesti ratkaisematta. A:n mukaan hänelle ei ollut kuitenkaan ilmoitettu kanteluasian vireillöolosta häntä koskevalta osalta, häntä ei ollut kuultu ennen päätöksentekoa, päätöstä ei ollut hänen kohdaltaan perusteltu yksilöidysti eikä päätöstä ollut annettu hänelle tiedoksi.

A pyytää oikeusasiamiestä selvittämään, menettelikö lääninhallitus asian valmistelussa ja käsittelyssä, päätöksen perustelemisessa ja sen tiedoksi saattamisessa hallintomenettelylain mukaisesti.

2 SELVITYS

Länsi-Suomen lääninhallitus toimitti A:n kirjoituksen johdosta 4.5.1999 selvityksen ja antoi lausunnon. Asiakirjoihin sisältyi muun muassa lääninhallituksen Vaasan palveluyksikön vanhemman lääninsihteerin ja lääninterveystarkastajan selvitys. Vanhempi lääninsihteeri ja lääninterveystarkastaja olivat ratkaisseet sen kantelun, jonka käsittelyä A arvostelee.

A antoi 4.5.1999 lääninhallituksen selvityksestä ja lausunnosta vastineensa.

Asiassa on hankittu vielä 14.2.2001 puhelimitse tietoja A:lta sekä lääninhallituksen lakimieheltä.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeet

Suomen perustuslain (731/1999) 21 §:n 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallintokantelua käsitellessään lääninhallituksen tulee noudattaa hallintomenettelylain (598/1982) säännöksiä soveltuvin osin sekä hyvän hallintomenettelyn asettamia yleisiä vaatimuksia. Hallintomenettelylakia koskevassa hallituksen esityksessä (88/1981) on todettu, että kanteluasioissa sovelletaan yleensä ainoastaan hallintomenettelylain 1 - 13 §:ää. Lain 1 §:n mukaan lain 14 - 28 §:ää on noudatettava, jos hallintomenettelyssä on päätettävä jonkun edusta, oikeudesta ja velvollisuudesta.

Hallintomenettelylain 15 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus antaa selvityksensä muiden tekemistä vaatimuksista ja asiassa olevista sellaisista selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun (asianosaisen kuuleminen). Hallintomenettelylain 24 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava ilmoittamalla sen perusteena olevat pääasialliset tosiseikat sekä säännökset ja määräykset. Hallintomenettelylain 25 §:n mukaan päätös on annettava tiedoksi asianosaiselle.

3.2

Arviointi

3.2.1

Kanteluasian vireilläolosta tiedottaminen ja A:n kuuleminen

A arvostelee siis lääninhallituksen menettelyä ensinnäkin sen vuoksi, että hän ei ollut tietoinen lääninhallituksessa vireillä olevasta, myös hänen menettelyynsä kohdistuneesta kanteluasian tutkinasta.

Kanteluasiakirjojen ja selvityksen perusteella A:lla on ympäristölautakunnan kokouksessa 13.8.1998 ollut tieto Vaasan lääninhallitukselle 29.7.1997 osoitetusta kantelusta ja sitä koskevasta selvityspyynnöstä. Tästä ei voida kuitenkaan nähdäkseni päätellä, oliko A ennen lääninhallituksen päätöstä 12.2.1999 tietoinen siitä, että myös hänen oma toimintansa oli arvioitavana tässä yhteydessä. Näin ollen pidän mahdollisena, että A:lla ei ollut ilmoituksensa mukaan asiasta tietoa.

Länsi-Suomen lääninhallitus kiinnitti päätöksessään 12.2.1999 huomiota A:n toimintaan hänen jättäessään esityksessään asian asiallisesti ratkaisematta.

Ilmaisulla "kiinnittää huomiota jonkun toimintaan" tarkoitetaan käsitykseni mukaan yleisessä kielenkäytössä ensisijaisesti ohjausta oikeaan menettelyyn. Esimerkiksi laillisuusvalvonnassa käsitteellä tarkoitetaan kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallintotavan vaatimukseen tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista edistäviin näkökohtiin. Vaikka tähän toimenpiteeseen ei sisälly lainvastaisen menettelyn tai velvollisuuden laiminlyönnin toteamusta eikä moitetta, siihen sisältyy kuitenkin näkemys siitä, että kiinnittämällä huomioita ratkaisussa sanottuihin seikkoihin menettely voisi olla aikaisempaa parempaa.

Lääninhallituksen päätöksen edellä mainittu virke on käsitykseni mukaan tulkittava siten, että A:n

menettely olisi ollut tapahtunutta asianmukaisempaa, jos hän olisi esittänyt asian ratkaisemista mainitussa kokouksessa. Lääninhallitus halusi tällä tavoin ohjata A:n toimintaa ja vaikuttaa siihen, miten hänen tulisi vastaisuudessa menetellä virkavelvollisuuksiensa hoidossa vastaavanlaisissa tilanteissa.

Koska lääninhallituksen päätös kohdistui osaltaan A:han, olisi A:ta tullut käsitykseni mukaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti kuulla ennen asian ratkaisemista lääninhallituksessa. Kuulemisvelvollisuuden eräs keskeinen tavoite on käsitykseni mukaan edistää viranomaistoiminnan tasa-puolisuutta ja asioiden käsittelyn huolellisuutta. Kuulemalla A:ta lääninhallitus olisi voinut selvittää tarkemmin A:n osuutta asian käsittelyssä ja varmistua siitä, mikä tieto A:lla oli asian käsittelystä.

3.2.2

Päätöksen perustelevinen ja tiedoksi saattaminen

Lääninhallituksen päätöksessä todetaan A:n menettelystä seuraavaa: "Lisäksi lääninhallitus kiinnittää huomiota lautakunnan 13.8.1998 kokouksen ko. asiassa toimineen esittelijän A:n toimintaan hänen jättäessään esityksessään asian asiallisesti ratkaisematta".

Vaasan palveluyksikön selvityksessä todetaan lääninhallituksen päätöksen perustelevista koskevan arvostelun johdosta, että asiassa on kiinnitetty huomiota siihen, että myös hallinnossa asiat tulee ratkaista asiallisesti siten, että asianosaisilla on niin halutessaan mahdollisuus valittaa asiaa eteenpäin.

Totean, että lääninhallituksen päätöstä ei ollut perusteltu tällä tavalla ja että ympäristölautakunnan 13.8.1998 pidetyn kokouksen pöytäkirjaan oli liitetty valitusosoitus. Käsitykseni mukaan lääninhallituksen päätöstä ei ollutkaan perusteltu asianmukaisena pidettävällä tavalla.

Päätöksen perustelevisvelvollisuus on tärkeä oikeussuojaa ja päätöksenteon huolellisuutta tehostava seikka. Perustelupakon vallitessa hallintopäätökselle on esitettävä tosiasia-perustelu, ja päätöksessä on siten ilmaistava, mitä asiassa on katsottu selvitetyn. Asianosaiselle selviää päätöksen perusteluista, miksi kysymyksessä olevaan lopputulokseen on päädytty.

Katson siis, että lääninhallituksen päätöstä ei ollut perusteltu A:n osalta sillä tavoin kuin hyvän hallinnon vaatimukset edellyttävät. Lääninhallituksen päätös olisi käsitykseni mukaan tullut tältä osin perustella siten, että päätöksestä olisi ilmennyt, mitä A:n menettelyn osalta oli katsottu selvitetyn sekä miksi lääninhallitus oli päättänyt kiinnittää huomiota hänen toimintaansa.

Mitä tulee päätöksen tiedoksiantoon, lääninhallituksen Vaasan palveluyksikön selvityksessä todetaan, että A:lla oli mahdollisuus saada tieto lääninhallituksen ratkaisusta ja että hän tosiasiallisesti oli saanut asiasta tiedon. Samalla todetaan kuitenkin, että ratkaisu olisi voitu toimittaa myös A:lle henkilökohtaisesti tiedoksi. Tätä pidän itsekkin perusteltuna, vaikka en pidäkään lääninhallituksen menettelyä tältä osin hyvän hallintotavan vastaisena.

Edellä lausutuilla perusteilla katson Länsi-Suomen lääninhallituksen vanhemman lääninsihteerin ja lääninterveystarkastajan, jotka ratkaisivat Vaasan lääninhallitukselle osoitetun kantelun, menettelleen edellä kohdissa 3.2.1 ja 3.2.2 kerrotulla tavalla hyvän hallintotavan vastaisesti.

Saatan käsitykseni oikeasta menettelystä asiassa Länsi-Suomen lääninhallitukselle sekä asianomaisille virkamiehille tiedoksi lähettämällä lääninhallitukselle ja asianomaisille virkamiehille jäljennökset tästä päätöksestäni.